

Truyện ngắn “bông hồng cài áo”

ISSN: 2734-9195 10:46 18/08/2026

Nhi ôm một bó hoa đỏ mang lên sân khấu tặng mẹ mình. Rồi Nhi ôm mẹ khóc thêm lần nữa. Dưới ánh đèn sân khấu, trong tiếng vỗ tay không ngớt của khán giả, Nhi nghẹn ngào nói trong nước mắt “mẹ ơi con xin lỗi”.

Bước vào tháng Bảy, Nhi và các huynh đệ, tỷ muội bắt đầu những ngày vất vả, nhưng vui vẻ hơn rất nhiều vì đón chào nhiều phật tử tới chùa dự Lễ Vu Lan. Nhi công quả, chấp tác hàng tháng ở Tịnh xá Ngọc Kiên được mấy năm rồi.

Nhi thích công việc này lắm vì được gặp gỡ nhiều người, có bạn bè, có hội nhóm sinh hoạt sau những ngày làm việc cũng đỡ thấy cô đơn.

Mỗi khi Tịnh xá có dịp lễ cúng kiến, miễn có điện thoại từ chùa gọi tới, Nhi có mặt ngay lập tức. Nhi tan làm không về nhà mà tới thẳng Tịnh xá rồi lao vào công việc, chỉ kịp nhắn mẹ một tin nhắn, con tới chùa mẹ ăn cơm đi đừng đợi con.

Nhi làm công chức ở xã nhưng đam mê văn nghệ. Nên ngoài việc phụ nấu ăn, Nhi còn tình nguyện dạy múa hát, dựng chương trình văn nghệ cho mấy bé cô nhi trong tịnh xá, để vào dịp rằm thì biểu diễn cho phật tử coi.

Bắt đầu từ đầu tháng Sáu Âm lịch, ngoài thời gian đi làm, Nhi dành hết thời gian ở chùa. Năm nay tịnh xá vừa làm lễ Vu Lan, vừa kỷ niệm tròn năm mươi năm thành lập tịnh xá nên sư cô trụ trì muốn có chương trình văn nghệ quy mô một chút. Vậy là Nhi dùng hết khả năng nhiều năm sinh hoạt Đoàn trong trường đại học để vắt óc suy nghĩ nên một chương trình thật hoành tráng và cảm xúc. Nhi sẽ đi kiếm và rủ thêm vài người bạn bên xã Đoàn để hát và dựng thêm vở kịch lấy tên “Bông hồng cài áo” nữa là trọn vẹn.

Về phần hát, Nhi sẽ để “ca sĩ” tự chọn bài, miễn là phù hợp với nội dung chương trình. Còn vở kịch, đó không phải là sở trường của Nhi, nhưng Nhi chợt nhớ, mẹ Nhi từng làm bên văn hóa của huyện, từng viết rất nhiều kịch bản cho câu chuyện truyền thanh rất hay. Vậy là Nhi nhờ mẹ viết, rồi nhờ mẹ tới chùa tự mẹ “tuyển chọn diễn viên” và dàn dựng. Mọi chuyện chuẩn bị xong xuôi, Nhi lên

kịch bản kiêm luôn làm MC, rồi tích cực tập luyện.

Hình mang tính minh họa. Nguồn: Internet

Mấy năm nay, Nhi đã dựng hoàn chỉnh bài kịch múa “*Cánh cò trong câu hát mẹ ru*” cho mấy bé ở đây rồi. Bài múa đơn giản thôi, Nhi đóng vai mẹ múa cùng mấy bé gái, mặc áo dài trắng, gắn thêm hai cái khăn voan hai bên tay giả làm cánh, vậy mà khán giả coi ủng hộ quá trời. Mấy đứa nhỏ này, đâu biết cha mẹ là ai. Tụi nó ở trong chùa, tóc để chỏm, lên múa gắn thêm cái vương miện làm từ sợi kim tuyến nhìn buồn cười lắm. Nhưng phật tử ở đây biết rõ hoàn cảnh, nhìn mấy đứa nhỏ từng đứa ôm người mẹ trên sân khấu ai nấy đều rung rung nước mắt. Tiết mục này sẽ mở màn trong chương trình Vu lan năm nay thì hết sức ý nghĩa còn gì. Nhi đóng vai mẹ của tụi nó tự nhiên trong lòng cũng thương tụi nhỏ, tưởng đâu là con mình thiệt.

Nhi được chị Thảo là phật tử của chùa nhận lời hát ca cổ bài “Lòng mẹ”. Chị chủ vừa trái cây này, có cha là kép hát nổi tiếng hồi xưa, dù má chị thôi chồng lúc bà còn mang bầu chị nhưng cái máu hát xướng vẫn còn đó. Chị ca không bài bản như ca sĩ, nhưng hơi dài giọng ngọt thấm tới xương. Bởi chị ca Lòng mẹ mà cứ như rút ruột rút gan. Má chị hồi xưa đẹp lắm, bà mê coi hát, mê luôn ông kép chánh đẹp trai. Ông cưới hỏi bà làng hoàng, tới hồi bà có bầu ba tháng, ông quen thói lẳng nhăng, bỏ theo cô đào ở đoàn hát trứ danh Sài Gòn. Má một mình sanh chị, tới khi chị hai tuổi thì theo chồng sau rời quê về xứ này làm ăn. Bà cùng chồng tần tảo nuôi chị cùng bảy đứa em khác cha khôn lớn, thành

danh.

Nhắc tới má chị Thảo là nhắc tới năm mươi năm lịch sử của tỉnh xá này. Sư phụ Ngọc Tấn, trụ trì của tỉnh xá Ngọc Kiên cùng quê với bà Sáu, má chị Thảo. Sư cô Ngọc Tấn lên đây trước bà Sáu hai năm. Cô nhận thấy vùng núi này dù còn nghèo, du lịch chưa phát triển như hiện tại nhưng hàng năm du khách thập phương đổ về hành hương rất đông, dễ làm ăn buôn bán, nên một lần về quê gặp bà Sáu cực khổ nuôi con ở quê, cô ngỏ lời rủ đi theo lên đây tìm kế sinh nhai đổi đời.

Sư cô hữu duyên tại đây được một người dân địa phương cư mang rồi cho cất một cái am nhỏ trong vườn để tịnh tu.

Thời gian còn lại, cô phụ với chủ nhà làm cỏ, chăm sóc vườn cây ăn trái. Gia đình bà Sáu dắt díu nhau từ miệt Tiền Giang lên đây, gồm vợ chồng bà Sáu đang mang thai đứa con chung tới tháng thứ năm, và hai đứa con gái, một đứa con riêng của ông Sáu, một đứa là chị Thảo con riêng của bà Sáu.

Ông Sáu khỏe mạnh, bán sức khỏe đổi lấy tiền, rồi tích cóp mở tiệm bán tranh sơn dầu, móc khóa vòng tay xâu chuỗi lưu niệm cho du khách. Bà Sáu vừa giữ con vừa tìm cách bán buôn. Cô Ngọc Tấn giới thiệu bà Sáu cho chủ vườn nơi cô cất am để bà Sáu được lấy trái cây trước để bán, tới cuối ngày bán hết mới phải trả tiền. Thời đó trái cây hiếm hoi khó trồng, du khách thì nhiều nên chỉ cần có tiền cân của chủ vườn chắc chắn bán được. Bà Sáu thì làm gì có tiền. Cô Ngọc Tấn dùng uy tín của mình đảm bảo thì cô chủ nhà mới đồng ý cho bà Sáu lấy trái cây. Có khi cô lấy tiền túi trả cho chủ vườn, từ từ bà Sáu có tiền trả lại sau.

Thời gian đầu, bà Sáu lập nghiệp từ khu vườn nơi cô Ngọc Tấn cất am, bây giờ chính là tịnh thất Ngọc Kiên. Nơi đó, sư cô không chỉ cư mang má chị Thảo mà còn nhiều phụ nữ, những người tứ xứ như bà Sáu cũng có, người dân địa phương cũng có. Cô giúp họ bằng nhiều cách trong khả năng của mình. Khi thì cô đi xin lượm những trái dừa khô rụng khắp vườn, xin hoặc mua rẻ những trái xoài trái mít dẹt, chia lại cho chị em, chỉ họ gọt xoài, lột mít bán cho du khách. Rồi chỉ họ hái những lá sâm mỗi mọc đầy trên núi về vò với nước làm thau hột é nước sâm bán vào mùa hè. Có khi am của cô thành chỗ giữ trẻ khi bà Sáu và những người phụ nữ lo bán buôn đều gửi con cho cô coi chừng.

Những người phụ nữ cô cư mang, trong đó có má chị Thảo, chăm chỉ cần kiệm chừng ba năm là đủ mua mảnh đất trên núi, nơi mà không ai muốn đặt chân tới để canh tác vườn tược, gồm những cây lâu năm như đào lộn hột, hồng quân, lồng mứt. Họ khai khẩn đất hoang, đốn hạ cây rừng để trồng nhiều loại cây kinh tế hơn như xoài cát hòa lộc, sầu riêng và trồng xen những cây ngắn ngày như

su, đậu, mướp... Tới mùa thu hoạch lại gồng gánh xuống núi để bán. Bà Sáu cứ chịu khó vậy mà làm khá lên.

Bây giờ gia đình chị giàu có tiếng ở xứ này nhưng chị mãi mãi không bao giờ quên khoảng thời gian nghèo khổ sơ cơ khi mới về đây. Ở xóm này nghe chị ca thì thể nào cũng bu đen bu đỏ, không lo không có khán giả.

Chị mà hát là hát cho cả cuộc đời bốn mươi mấy năm của má chị gắn bó với vùng đất này, với tình xá và với sư cô Ngọc Tấn. Cái am nhỏ nhiều năm cư mang những phụ nữ nghèo, tới lúc họ phát lên thì không quên trở lại đền ơn sư cô, đền ơn cả chủ nhà vườn, người cư mang ân nhân của họ. Ông bà chủ nhà trước khi qua đời kịp thuyết phục con cái mình bán rẻ lại căn nhà và miếng đất rộng hơn ba công đất cho cô Ngọc Tấn để cô xây cất kang trang hơn, vừa đón tiếp được nhiều phật tử, vừa cư mang được nhiều người hơn. Đó là nguyện vọng không chỉ của sư cô mà còn là của những người từng được cô giúp đỡ như bà Sáu. Vậy nên bài ca cổ Lòng mẹ mà chị Thảo hát, không chỉ có một người mẹ là má chị, mà còn là trụ trì tịnh thất này, người ơn của gia đình chị và của cả xóm nhỏ này.

Có hai đứa bé gái học cấp một được cô Phụ trách Đội ở trường tiểu học giới thiệu, hát thuần thục bài hát *“Dưới tòa sen vàng con quỳ lạy Bồ tát Quan Âm”*.

Có anh Phó Bí thư xã Đoàn tự đàn và hát bài Mẹ tôi. Thoạt đầu, Nhi tưởng bài Mẹ tôi do ca sĩ Đan Trường hát, “Mưa về trên khu phố khuya sao náo nê, thân mẹ tôi đang ướt đầm vì đường dài” mà mấy anh thanh niên nhậu vô karaoke ra rả suốt ngày. Anh nói, bài Mẹ tôi của nhạc sĩ Trần Tiến, ai không còn mẹ nghe chắc rớt nước mắt.

“Mẹ ơi con đã già rồi, con ngồi nhớ mẹ khóc như trẻ con”.

Hình mang tính minh họa. Nguồn: Internet

Anh ngồi trên cái ghế nhựa, một cái micro trước miệng, một cái micro trước cây đàn ghi ta thùng cất tiếng hát tự nhiên cả đám khán giả đang nhốn nháo tự nhiên nín lặng. Tay anh lướt trên dây đàn những thanh âm mộc mạc như tiếng hát của anh. Nhi nghe mà nổi da gà. Anh hát chậm rãi, nhả từng chữ từng chữ, lâu lâu đệm vài tiếng đàn nên Nhi nghe rõ từng lời từng lời bài hát. Anh nói, ai không có mẹ nghe chắc rớt nước mắt. Vậy mà Nhi thấy mình nhòa nước mắt lúc nào không hay. Nhi cố gắng kềm chế để hoàn thành nhiệm vụ, không ảnh hưởng tới việc chung. Từng lời anh rót vào tai Nhi, và tự động trong đầu Nhi như một cuốn băng phát lại hình ảnh mẹ chăm Nhi từ nhỏ tới lớn. Rồi hình ảnh mẹ bơ vơ ngồi ăn cơm một mình trong những ngày Nhi đi tà bà lo chuyện thiên hạ.

Từ hồi nhỏ tới giờ, Nhi vốn năng nổ trong các hoạt động xã hội. Nhi coi đó là niềm vui lớn lao nhất của mình. Lúc còn đi học, Nhi luôn luôn có mặt trong dàn cán sự lớp và trường. Nhi học không xuất sắc nhưng cũng thuộc dạng khá giỏi. Nhi vừa giỏi vừa tham gia phong trào múa hát hay làm dẫn chương trình, học tốt ưa nhìn nên lúc nào xung quanh cũng có hào quang. Nhi đam mê chuyện ngoài đường hơn ở nhà. Về nhà, ngoài thời gian ăn cơm chung gia đình, Nhi toàn chui rúc vô phòng đóng cửa lại để tận hưởng không gian riêng tư chứ chưa từng trò chuyện quan tâm tới ba mẹ. Ba mẹ dù có chút chạnh lòng, nhưng vì Nhi học tốt lại giỏi giang với người lớn vậy là đủ. Hai người già nương tựa nhau, hy vọng lớn hơn Nhi sẽ hiểu lòng ba mẹ. Học xong đại học, vì biết nhà neo đơn Nhi chọn về làm gần nhà để tiện chăm sóc ba mẹ. Thấy con biết nghĩ, ông bà mừng lắm. Nhưng Nhi về, ngoài chuyện có mặt buổi tối lúc ngủ thì cũng hiếm hoi Nhi ở nhà lâu. Hết lo chuyện cơ quan, lại lo chuyện chùa chiền. Lần Nhi ở bên cạnh mẹ lâu nhất là lần đám tang ba Nhi hồi hai năm trước. Còn hai mẹ con, Nhi cố gắng về ăn cơm với mẹ ngày hai bữa. Rồi những ngày cao điểm ở

tịnh xá, Nhi lại xẹt đi như con thoi.

Trên sân khấu, anh bỏ nhỏ từng câu “mẹ ơi thế giới mệnh mông, mệnh mông không bằng nhà mình, dù cho phú quý vinh quang, vinh quang không bằng có mẹ”.

Nhi nhớ lại những lần cô đơn sau những ngày tập múa tập hát. Những ngày rằm thấy những bạn trẻ trạc tuổi nhi đưa mẹ tới cúng chùa rồi chở mẹ về. Nhi cũng chở mẹ tới chùa, nhưng rồi thấy Nhi bận rộn chuyện công quả, mẹ nói Nhi, con cứ lo chuyện con cho chu toàn đi, tự mẹ bắt xe về được. Nhà Nhi cách tịnh xá cũng gần, đi xe ôm hai chục ngàn, có khi gặp người quen gần nhà, mẹ có giang đi cũng được Nhi chưa từng phải lo. Nhi về tới thì mẹ đã giăng sẵn mùng, Nhi chỉ việc mệt mỗi tắm rửa rồi nằm lăn ra ngủ. Có khi mẹ để sẵn trong lòng bàn tô cháo gà vì biết hôm nay Phật tử đông đột xuất, Nhi chưa bỏ bụng được gì.

Nhi không kềm chế được nữa, ngồi xuống bậc thang dẫn lên sân khấu khóc nức lên. Mẹ Nhi đang quản mấy đứa nhỏ trong tiết mục kịch nghe loáng thoáng nói cô Nhi bị sao đó bà ơi thì vội vàng vàng chạy qua. Gặp mẹ, Nhi càng nức nở nhiều hơn. Mẹ Nhi thấy con khóc thì trong lòng lo lắng nhưng bà không lên tiếng an ủi. Bà lặng lẽ động viên, lau nước mắt cho con, biểu con đừng để ảnh hưởng tới toàn bộ chương trình. Nói rồi bà giật lấy chương trình trong tay Nhi, thay con gái giới thiệu tiết mục múa tiếp theo do tập thể xã Đoàn biểu diễn. Giới thiệu xong bà trả lại chương trình cho con gái rồi căn dặn, con còn năm phút nữa đó, rồi quay qua chuẩn bị cho tiết mục kịch sau đó.

Bằng bản lĩnh của cán bộ Đoàn lâu năm, Nhi thôi khóc, lật trang giấy trắng phía sau tờ chương trình hối hả ghi ghi chép chép trong tiếng nhạc “Cổng mẹ đi chơi” cho tiết mục múa trên sân khấu. Bên xã Đoàn đóng góp hai tiết mục, Nhi có cảm tưởng, họ gởi hai tiết mục này như một lời nhắn nhủ dành cho Nhi thì phải.

“Mẹ và con đi chơi đi ra bờ suối con suối chạy dài khua cả vòm trời lung lay.

Rồi vài mươi năm sau đi qua trần thế con cổng mẹ về con cổng mẹ về thiên thai

.

Hôm nay cổng mẹ đi chơi một mai ngồi khóc bên trời .

Hôm nay cổng mẹ đi chơi một mai mẹ bỏ con rồi .

Mẹ để con mồ côi”.

Nhi thoáng nhìn mình rồi lắc đầu để xua đi những cảm xúc sợ hãi đang dâng lên trong lòng. Chương trình văn nghệ mới chừng một tiếng hơn mà như một tiếng chuông buổi sáng làm tỉnh thức tâm can của Nhi. Ngay lúc này đây, Nhi biết sợ rồi. Suốt những năm tháng dài qua, Nhi lo đuổi theo những phù phiếm bên ngoài mà chưa một lần quay lại nhìn về gia đình mình, nhìn về mẹ. Những năm còn ba, mẹ còn có ba bầu bạn, cùng ăn cơm, đọc sách, coi tivi, và cả cùng nhau đợi con về. Rồi bây giờ ba không còn, mẹ vò vó một mình. Nhi tưởng, miễn Nhi giỏi giang ngoan ngoãn, không ăn chơi quậy phá là đủ rồi, Nhi tưởng mẹ có đứa con một lòng hướng Phật, tình nguyện làm những điều tốt đẹp cho cộng đồng phật tử mẹ sẽ hạnh diện. Nhi đâu biết, chuyện Nhi làm mẹ vui một chạnh lòng tới mười, nhưng bà thực sự không biết phải nói thế nào để Nhi hiểu.

Hình mang tính minh họa. Nguồn: Internet

Kính thưa quý vị phật tử, thiền sư Thích Nhất Hạnh từng viết trong đoản văn Bông hồng cài áo như sau: Mẹ là một dòng suối, một kho tàng vô tận, vậy mà lắm lúc ta không biết, để lãng phí một cách oan uổng. Mẹ là một món quà lớn nhất mà cuộc đời tặng cho ta, những kẻ đã và đang có mẹ. Đừng có đợi đến khi mẹ chết rồi , mới nói: "Trời ơi, tôi sống bên mẹ suốt mấy mươi năm trời mà chưa có lúc nào 'nhìn kỹ' được mặt mẹ". Lúc nào cũng chỉ nhìn thoáng qua. Trao đổi vài câu ngắn ngủi. Xin tiền ăn quà. Hỏi hỏi mọi chuyện. Ôm mẹ mà ngủ cho ấm. Giận dỗi. Hờn lấy. Gây bao nhiêu chuyện rắc rối cho mẹ phải lo lắng, ốm mòn, thức khuya, dậy sớm vì con. Chết sớm cũng vì con. Để mẹ phải suốt đời bếp núc, vá may, giặt rửa, dọn dẹp. Và để mình bận rộn suốt đời, lên xuống ra vào lợi danh. Mẹ không có thì giờ nhìn kỹ con. Và con không có thì giờ nhìn kỹ mẹ.

Để khi mẹ mất, mình có cảm nghĩ: thật như là mình chưa bao giờ thật có ý thức rằng mình có mẹ. Quý vị biết không, ngày hôm nay đây, tôi muốn kể quý vị nghe về một đứa con gái như vậy. Nhưng rất may, cô ấy rất may mắn nhận ra điều này khi vẫn còn mẹ. Cô ấy ngày hôm nay hiểu rõ hơn ai hết về cảm giác sung sướng tốt cùng khi nhìn thấy màu hoa đỏ cài trên ngực áo của mình.

Nhi chậm rãi vừa dẫn chuyện giới thiệu vở kịch “Bông hồng cài áo” vừa thủ thi tâm sự bằng tất cả trái tim mình.

Trên sân khấu, mẹ Nhi đóng vai một bà mẹ già một mình nuôi hai đứa con trai thành tài. Tới tuổi già, ba đứa cộng lại không nuôi nổi một mình mẹ. Vì thương con, bà bán hết đất đai ruộng vườn, bán luôn cả mảnh đất chôn chồng. Cuối đời bà ôm hũ tro cốt chồng rồi chờ tới lượt từng đứa con chia ngày rước về chăm sóc. Tụi nó chuyển bà như chuyển một quả banh. Vào một buổi chiều, người anh Hai đang ngồi với mẹ trước sân nhà chờ anh Ba tới rước vì đã tới phiên anh Ba chăm mẹ. Hai đứa con trai anh cầm vợt chơi đánh cầu lông. Cứ mỗi lần đánh quả cầu lông, mỗi đứa đều hồn nhiên hét lên một câu “tới anh nuôi ba nè”, “tới mày nuôi ba nè” rồi cười nắc nẻ. Anh Ba khi đó cũng vừa tới, hai đứa con trai hối hận quỳ rạp xuống đất tạ tội với mẹ. Cảnh kết là bà mẹ cũng ngồi xuống, xoa đầu hai anh con trai rồi cài lên ngực áo con mình hai cành hoa đỏ.

Vở kịch với cấu tứ không mới, nhưng các diễn viên nghiệp dư diễn xuất thần, đặc biệt là nhân vật bà mẹ làm khán giả nhiệt liệt tán thưởng.

Nhi ôm một bó hoa đỏ mang lên sân khấu tặng mẹ mình. Rồi Nhi ôm mẹ khóc thêm lần nữa. Dưới ánh đèn sân khấu, trong tiếng vỗ tay không ngớt của khán giả, Nhi nghẹn ngào nói trong nước mắt “mẹ ơi con xin lỗi”.

Mẹ Nhi vỗ về đứa con gái gần ba mươi tuổi của mình “Nhi ơi, con thực sự trưởng thành rồi!”

Tác giả: **Kim Giao Ấp Thiên Tuế, xã Núi Cấm, An Giang**

** Ghi chú của tác giả: Trong truyện có sử dụng các đoạn nhạc của các tác giả:*

- *Mẹ tôi của nhạc sĩ Trần Tiến*
- *Mẹ tôi của nhạc sĩ Quốc An*
- *Lạy mẹ Quan Âm của nhạc sĩ Hàn Châu*
- *Cổng mẹ đi chơi của nhạc sĩ Trần Quế Sơn*

Và trích đoạn trong đoản văn Bông hồng cài áo của Thiền sư Thích Nhất Hạnh